
Saparya Paryayah

సపర్యా పర్యాయః

Document Information

Text title : Saparya Paryayah

File name : saparyaParyAyaH.itx

Category : upanishhat, upaniShat

Location : doc_upanishhat

Author : Krishnananda Saraswati

Proofread by : Rajesh Thyagarajan

Description/comments : Minor works of Shri Krishnananda Saraswati

Latest update : November 6, 2025

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

November 6, 2025

sanskritdocuments.org

సపర్యా పర్యాయః

శ్రీశః శ్రేయస్కామిభిరభ్యర్చనతోఽన్తర్నిధ్యానాద్యానిర్వియతామత్ర జగత్యామ్ |
 సత్తామాత్రానన్దచిదాత్మానమనన్తం సోఽహం తం త్వామర్చయితుం న ప్రభవामి || ౧ ||
 స ధ్యేయో యః సంసృతిభూమిర్వ్యవధానాదధ్యేయో నస్తస్వం తు న సాక్షాద పరోక్షాత్ |
 ధ్యాయచ్ఛానుధ్యాయసి చేతః స్వయమన్తన్తం ధ్యాయామి త్వామితి వన్ధ్యాత్ర మనీషా ||
 ౨ ||

సర్వానన్యస్తమబాహ్యోన్తరభావో బాహ్యజ్ఞాన్యాభ్యన్తరమప్యస్య ఖిలాత్మా |
 నిత్యప్రత్యాసన్నసతస్తస్య తవాత్మన్ నాహం జానే కింవిధమావాహనకర్మ || 3 ||

ఓతం ప్రోతం యత్ర సమన్తం జగదేతత్ సర్వాధారే తిష్ఠతి సమ్బాధవిహీనమ్ |
 భూమంస్తస్య స్వే మహిమన్వేవ సతస్తే కో నామాసావాసనసంక్కల్పవిడమ్బా || ౪ ||

అనాదిభ్యో యస్య పరస్య ప్రతిపత్త్యా సంసారాధ్వత్రయ్యతిపన్నస్సుఖమేతి |
 ఆత్మంస్తే తస్యాగతిగత్యాద్యతిభూమేర్మిథ్యా నాహం కేన కథం స్వాగతికః స్యామ్ || ౫ ||

ఇన్ద్రాద్యాః స్యుర్యస్య పరస్యామరవర్యా విద్యామాత్రాలేశవశేనాపి సదర్శ్యాః |
 తస్యాద్యస్యాపాణిపదాదేః కథమర్హం దద్యామద్యానర్థవిభూతేరుదవిన్దమ్ || ౬ ||

విశ్వాత్మైకో యస్య తు పాదో న విమేయః పాదా శ్ చాన్యే పణ్ణితరూపైరపి మృగాః |
 తస్యారూపస్యాపద మూర్ధాదివిభక్తేరాపాద్యం కిం కేన కథం వా తవ పాద్యమ్ || ౭ ||

సన్ధ్యా నదోః యస్య చ వాస్తేయముదనాన్వన్ మేఘాః కేశాః ప్రాకృతవిశ్వాపఘనస్య |
 తస్యాపేతప్రాకృతసమ్బాధతనోస్తే కల్ప్యం మన్యే నాచమనీయం కమనీయమ్ || ౮ ||

అధ్యాత్మం యన్మధ్వధిదైవజ్ఞుః విభక్తం తత్సమృచ్చ్యైకాత్మకమాహోపనిషద్యమ్ |
 సత్వం సర్వాస్వాద్యతమస్తన్మధుపర్కః సమ్ప్రీయేథాః కిం మధుపర్కేణ కథం వా || ౯ ||

యత్రైకస్థం సర్వపవిత్రాఖిలతీర్థం నిష్ఠాతాః స్యుర్యత్ర విగచ్ఛద్భవపఙ్కాః |
 యదోఽప్యమ్నోఽపి వ్యోమ పరం జ్యోతిరపారం తన్వామాత్మన్ కేన విశుద్ధం స్నప యామి

|| ౧౦ ||

లోకాలేఖ్యం వో హితశుక్లాసితరూపైః సూతం సూక్ష్మైరమృరరూపం గుణభేదైః |

సమ్పర్యాప్తం ప్రావరితుం యన్న విభ్రమన్ కిం తే తస్యా అమ్బరమన్యత్కలయామి ॥
౧౦॥

అత్తైగుణ్యే యన్న జగత్త్వయ్యుపవీతే సూత్రే సూయతం భూతమతో విశ్లేధమాస్తే ।
తస్యాసవ్యాదక్షిణసమ్పూర్ణతనోస్తే కల్ప్యం సూత్రం కిం త్రిగుణం స్యాదుపవీతమ్ ॥ ౧౨॥

యస్యైకాంశవేశవశాదానఖకేశాత్ భూతం భూతం రోచనమిన్దే రుచకాభమ్ ।
తస్యాస్థూలానణ్యపసిద్ధావయవాత్మన్నిర్మయస్తే కిం మనసాపి ప్రతికర్మ ॥ ౧౩॥

యస్యానుధ్యావిద్యువధ్యాతతమిస్రా నాలిప్యస్తే కర్మభిరచ్ఛాసితమిశ్రైః ।
ఆకాశాదేరప్యతిసూక్ష్మస్య విభో తే తస్యాలేపస్యైవ కుతః స్యాదనలేపః ॥ ౧౪॥

ఆతిష్ఠస్తే కేఽప్యయనస్తే ఘనపుష్పం చూడాపీడం కేచిదపాం పుష్పముశన్తి ।
భూమజ్ఞానే పుష్కరపుష్పం త్వయి సర్వం కా కా పుష్పైస్తేన మయార్చా తవ కార్యా ॥
౧౫॥

యస్య ప్రాణో గన్ధవహశ్చన్ద్రతనోస్తే యస్తస్య గీతః సర్వసుగన్ధః శ్రుతిమాశా ।
తస్యామోదప్రీతికృతే తే కథమాత్మన ధూపాయేయం ఫల్గుతమైర్గులగులధూమైః ॥ ౧౬॥

అఙ్గాణ్యర్థా బుద్ధిమనోహజ్ఞుతయో వా సన్దిప్యస్తే సన్దితభావాస్తవ భాసా ।
ఖద్యోతాత్పృత్యస్తవదీపః ఖలు కల్ప్యః తేజో వరోచ్ఛి ద్యుమ్నదతేజస్త్రితయస్య ॥ ౧౭॥

మృత్యుర్యస్యాశేషభుజః స్యాదుపదంశో యో వాఽశ్చీయాత్ కిఞ్చన నాకిశ్చనగమ్యః
|

యం విజ్ఞాయాత్యేతి పిపాసామశనాయాం నైవేద్యస్తే తస్య నివేద్యం కిమివాత్మన్ ॥ ౧౮॥
పశ్యత్యన్యద్యత్ర న దృశ్యం న శ్చోతి శ్రావ్యం జ్ఞేయం యత్ర విజ్ఞానాతి న కిఞ్చిత్ ।
భూమ్నస్తస్యాశేషవిశేషోపశమస్య ఛత్రాద్వైర్వా కైరుపచార్యం తవ కేన ॥ ౧౯॥

సర్వాత్మాఽసన్ యస్య పురస్తాదథ పశ్చాత్ ఊర్ధ్వం చాధో దక్షిణతశ్చోత్తరతశ్చ ।
తస్యాపారానస్తమహిమ్నః కథమాత్మన్ ప్రాదక్షిణ్యక్రాన్తిమహం తే కరవాణి ॥ ౨౦॥

నస్తభ్యోఽన్యోఽసావహమన్యోఽస్మి చ నన్తా నైవం భేదం వేద పశూ యామతియాతః ।
యోఽహం స త్వం సత్యమహం స ప్రతిబుద్ధో బుద్ధ్యా దధ్యాన్తస్య నమస్యాం తవ కో హమ్
॥ ౨౧॥

స్తోత్రం నామ స్యాద్గుణినో యో గుణవాదః స్వశ్చామేయానన్దగుణో వాప్యగుణో వా ।
ప్రాధ్వం పారే వాఙ్మనసాధ్వం పరమాత్మన్నానన్దేయాన్తస్య స కయా ను స్తుతిభక్త్యో ॥
౨౨॥

యస్తస్యం బ్రహ్మ క్షత్రమశేషా అపి లోకా వేదా దేవాస్సర్వమిదం చాసి విభూమన్ ।
 సోశమభ్యుతో మానసశోకానతితీర్ణో న ప్రాప్తవ్యం ప్రార్థనయా తే విమృశామి ॥ ౨౩॥
 దేహం దేహం దేవ ఇహాత్మైవ సపర్యా సోఽహం తన్నే మోహకథాత్సన్నికశాన్తిః ।
 కైవల్యజ్ఞాతుల్యపరానన్దమవాప్యం నాన్యో దేవో నాపి సపర్యా న ఫలం వా ॥ ౨౪॥
 కతి కతి తరవో మే నార్చనాలూనపత్రాః కతి కతి న సరస్యస్తర్పణోత్కీర్ణతోయాః ।
 కతి కతి న హరీశాద్యాలయాః క్రాన్తపూర్వా విదితపరమతత్వో నాధునా కింఞ్చిదీహే ॥
 సపర్యాపర్యాయం పఠత శ్శృణుత ప్రత్యహమిమం
 విధూయాయాసం యే పరమశివమారాధ్యమనసః ।
 సుఖేనైవాత్యస్తం సుఖమిహ చ నిర్వాణపరమం
 లభధ్వం మోదధ్వం జహిత భవసంజ్ఞోచమఖిలమ్ ॥
 శ్రీరామభద్రయోగీంద్రచరణామ్బుజరేణునా ।
 కృతః సపర్యా పర్యాయః కృష్ణానందేన యోగినా ।
 ఇతి కృష్ణానందకృతిషు సపర్యా పర్యాయ స్తవః సమూర్ణః ॥

Notes:

The text shows how material worship of personal God should culminate in mental worship of the impersonal and how the former becomes meaningless and farcical at a stage when the individual attains a higher plane of life, shedding imposed limitations on the unlimited infinite. In effect it is an amplification of the wellknown passage of Bṛhadaranyakōpanisad

మన్త ౧౪ [II.iv.14]

యత్ర హి ద్వైతమివ భవతి తదితర ఇతరం జిప్రుతి తదితర ఇతరం
 పశ్యతి తదితర ఇతరః శ్శృణోతి తదితర ఇతరమభివదతి తదితర
 ఇతరం మనుతే తదితర ఇతరం విజానాతి । యత్ర వా అస్య సర్వమాత్మైవాభూత్
 తత్కేన కం జప్రోత్ తత్కేన కం పశ్యేత్ తత్కేన కః శ్శృణుయాత్ తత్కేన
 కమభివదేత్ తత్కేన కం మన్వీత తత్కేన కం విజానీయాత్ । యేనేదః
 సర్వం విజానాతి తం కేన విజానీయాద్ విజ్ఞాతారమరే కేన విజానీయాదితి ॥ ౧౪॥

Proofread by Rajesh Thyagarajan

Saparya Paryayah

pdf was typeset on November 6, 2025

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

